

landsretskredsen. Domstolsstyrelsen bestemmer, hvilke dele af landsretskredsen der skal henlægges til hvert af disse tingsteder.

Stk. 2. Landsretten kan bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted.«

Efter retsplejelovens § 19, stk. 4, finder reglen i § 11, stk. 2, tilsvarende anvendelse på byretterne.

Ved lov nr. 191 af 14. juli 1927 blev retsplejelovens § 11, stk. 2, affattet således, at landsretten kunne bestemme, at domsforhandlingen helt eller delvis skulle foregå uden for det sted, hvor retten havde sæde, når særlige grunde - navnlig hensynet til umiddelbar bevisførelse - talte derfor. Af bestemmelsens forarbejder (Rigsdagstidende 1925-26, tillæg A, sp. 3863 og Rigsdagstidende 1926-27, tillæg A, sp. 4557), fremgår, at adgangen til at lade domsforhandlingen helt eller delvis foregå uden for rettens sædvanlige tingsted gælder både straffesager og civile sager.

I betænkningen over lovforslaget (Rigsdagstidende 1926-27, tillæg B, sp. 2251-2252) anføres bl.a.:

»Man har dog ment at burde give Paragraffen en saadan ændret Affattelse, at Adgangen for Landsretten til at bestemme, at Domsforhandlingen skal foregaa udenfor det Sted, hvor Retten har sit Sæde, ikke er begrænset til de Tilfælde, hvor hensynet til Bevisførelsen taler derfor, men også efter Rettens skøn kan finde Sted i andre Tilfælde.« [Fremhævet her].

Retsplejelovens § 11, stk. 2, og § 19, stk. 4, fik - bortset fra konsekvensændringer som følge af domstolsreformen - deres nuværende formulering ved lov nr. 149 af 21. april 1965 om ændringer i lov om rettens pleje. I betænkning nr. 316/1962 om vidner, hvortil lovforslaget henviser, anføres side 112 ff. bl.a., at den foreslåede ændrede affattelse tilsigter at skabe sikker hjemmel for domstolene til, hvor omstændighederne taler derfor, og uden hensyn til, på hvilket stadium sagens behandling befinder sig, at bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted.

Retten kan under en retssags forberedelse eller under domsforhandlingen foretage besigtigelse (åstedsforretning), jf. for straffesagers vedkommende retsplejelovens § 880, stk. 4. Udtrykkelige regler om besigtigelse findes - bortset fra i lejesager - ikke for civile sager. Det er imidlertid fast antaget, at retten i forbindelse med besigtigelse kan sættes uden for rettens sædvanlige tingsted, jf. retsplejelovens §§ 11, stk. 2, og 19, stk. 4.

8.3. Justitsministeriets overvejelser

8.3.1. Overvejelsernes baggrund

På baggrund af de ovenfor citerede forarbejder til retsplejelovens § 11, stk. 2, er det umiddelbart Justits-

ministeriets opfattelse, at retsplejelovens §§ 11, stk. 2, og 19, stk. 4, giver mulighed for, at en ret kan sættes uden for rettens sædvanlige tingsted, herunder også uden for retskredsen, hvis lokalemæssige forhold begrundet dette.

Der er imidlertid rejst spørgsmål om, hvorvidt retsplejeloven indeholder tilstrækkelig sikker hjemmel herfor.

Justitsministeriet udarbejdede derfor et notat med lovudkast, der blev sendt til høring i januar 1999. Under høringen blev der peget på, at dette spørgsmål burde forelægges Retsplejerådet, inden der fremsattes lovforslag herom. Retsplejerådets udtalelse fra august 1999 er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

I overensstemmelse med udtalelsen fra Retsplejerådet foreslår Justitsministeriet, at der i retsplejeloven skabes klar og utvetydig lovhjemmel for, at retten kan sættes uden for rettens sædvanlige tingsted, og herunder undtagelsesvis også uden for retskredsen, hvis lokalemæssige forhold tilsiger dette. Det vil formentlig fortrinsvis være i straffesager, at der opstår behov herfor, men det kan ikke udelukkes, at spørgsmålet også kan blive aktuelt i civile sager.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at tiltalte - og parter i civile sager - har krav på en retfærdig rettergang inden en rimelig frist, jf. den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6. Dette lovforslag har således til formål at muliggøre en hensigtsmæssig og fleksibel udnyttelse af domstolenes ressourcer og derved sikre domstolene bedre muligheder for at opfylde menneskerettighedskonventionens krav til korte sagsbehandlingstider.

8.3.2. Justitsministeriets tidligere initiativer til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne

Forslaget ligger i forlængelse af Justitsministeriets tidligere initiativer med henblik på at nedbringe domstolenes og politiets sagsbehandlingstider.

For så vidt angår lovgivningsinitiativer kan der henvises til lov nr. 414 af 10. juni 1997 om ændring af retsplejeloven (Hurtigere behandling af civile sager mv.) og lov nr. 1079 af 20. december 1995 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Fleksibel udnyttelse af domstolenes ressourcer mv.). Sidstnævnte lovændring vedrørte rejsedommerordningen og adgangen til i straffesager at fravige de almindelige værnetingsregler. Ved lov nr. 339 af 10. juni 1998 (Instansordningen i civile retssager mv.) er der gennemført endnu en ændring af retsplejeloven. Formålet med lovændringen var at nedbringe sagsbehandlingstiden ved Højesteret og landsretterne.